

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Стефчов Стойнев

по обявен конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право) в СУ „Св. Климент Охридски“, обявен в ДВ, бр. 21 от 13.03.2020 г.

I. Данни за кандидата в процедурата

1. Със заповед № РД 38-242 от 26.06.2020 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Софийския университет по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право), обявен за нуждите на катедра „Икономика и управление по отрасли“(ИУО) на Стопански факултет (СтФ) на СУ. За участие в обявения в Държавен вестник бр. 21 от 13 март 2020 г. и в интернет- страницата на СУ конкурс са подадени документи от гл. ас. д-р Савина Иванова Михайлова - Големинова - единствен кандидат, преподавател в катедра „ИУО“ в СтФ на СУ. Всички документи и развитието на процедурата са в съответствие с изискванията на нормативните и университетските актове за развитие на академичния състав.

Главен асистент д-р Савина Михайлова –Големинова е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“ от 1993 г. От 1993 до декември 2019г. е главен асистент по Финансово и данъчно право в катедра „Административно-правни науки“ към Юридическия факултет (ЮФ) на СУ. От януари 2020г. е преподавател в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Икономика и управление по отрасли“. Кандидатът е завършил висшето си юридическо образование в ЮФ (1993 г.). Доктор по Право от 2014 г. с дисертационен труд на тема „Финансови правни отношения в системата на публичните средства от европейските структурни и кохезионен фондове“ (Диплома №СУ 2014-20/15.05.2014г. на СУ „Св.Климент Охридски). При атестирането на академичния състав на Юридическия факултет в периода 2005 – 2019 г. кандидатът е оценяван с отлични резултати.

Главен асистент д-р Савина Михайлова-Големинова участва активно в дейността на Юридическия и Стопанския факултети.

Понастоящем кандидатът чете следните лекционни курсове в бакалавърски и магистърски програми на Стопанския факултет : „Корпоративно

и финансово право“ задължителна дисциплина на английски език в бакалавърска програма „Счетоводство, финанси и дигитални приложения“ (Accounting, Finance and Digital Applications) на английски език; „Международно финансово право“ задължителна дисциплина на английски език в магистърска програма „Международен бизнес и отбранителна индустрия“; „Финансово и данъчно право“ задължителна дисциплина на английски език в Магистърска програма „Финансов мениджмънт“; „Контрол на средствата от Европейския съюз“ и „Данъчно право“ задължителни дисциплини в Магистърска програма „Митнически и данъчен контрол“.

2. Наред с академичните си ангажименти гл. ас. д-р Савина Михайлова-Големинова е член на Организационния/Програмния комитет на Се DEM Programme Committee, Се DEM – Conference for E-Democracy and Open Government 22.-24.05.2013 Centre for E-Governance, Danube University Krems, Austria; член на научния комитет на конференциите: „Предизвикателства пред финансовото управление и контрол на средствата от ЕС“, София, ноември 2016, Юридически факултет на СУ; „Проектът BEPS и прилагането на Европейското данъчно право в държавите членки и средства за правна защита съгласно Европейското право“, София, май 2017, Юридически факултет на СУ, координатор на проекти на Юридическия факултет, катедра „Административноправни науки“, СУ: „Финансово управление и контрол на средствата от ЕС“; „Проектът BEPS и прилагането на Европейското данъчно право в държавите членки и средства за правна защита съгласно Европейското право“. Член е на организационния комитет на годишни конференции на IFA, Bulgaria и Юридически факултет и др. <http://www.ifa-conference.com/> и др. Кандидатът е също така консултант по проекти в областта на публичната администрация и транспорта. В периода август-ноември 2014г. заема поста съветник в политическия кабинет на служебния заместник министър-председател по управление на средствата от ЕС. В периода септември 2005 – юли 2009 г. д-р Михайлова – Големинова е съветник в кабинета на Председателя на 40-то Народно събрание и кореспондент на НС по система за обмяна на информация по Европейски въпроси между Парламентите на държавите членки на ЕС.

3. В рамките на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. Михайлова-Големинова е представила списък с всички публикации, списък с публикации, представени за участие в конкурса, авторска справка за приносите, справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за научна област 3. Стопански, социални и правни науки Професионално направление 3.6 Право, и справки на цитиранията с пълно библиографско описание на цитираните и цитиращите публикации.

4. Познавам лично кандидата. Толерантна в отношенията си с колегите, изключително търпелива в преподаването. Отличава се с подчертана задълбоченост и теоретичност на изследванията си, която все по-рядко откривана в публикации на по-младите учени-юристи.

II. Научноизследователска дейност

1. Кандидатът в процедурата е предоставил за рецензиране:

1.1. Монографичен труд:

- ✓ Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право. С.: Сиела, 2019, 364 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN 978-954-28-2850-1 и Challenges Facing Member States and Candidate Countries of the European Union in the Field of Taxation. S.: Ciela Publishing, 2018, 296 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN: 978-954-28-2734-4

1.2. Дванадесет научни статии и студии в областта Финансовото и данъчното право:

1. Белоусов, А., Леонидович, А., Алексеева, Д., Овчинникова, Л., Белов, В., Шибанова, А., Долина, О. Лапин, А., Свиридова Е., Якимова, Е., Амбарцумов, Р., Патрикеев, П., Баракина, Е., Остроушко, А., Краюшкин, А., Карпухин, Д., Батюкова, В., Малахова, В., Григорьева, Н., Денисов, Н., Красненкова, Е., Ширева, И., Пушкарев, В. Реализация прав налогоплательщиков по соглашениям об избежании двойного налогообложения в условиях цифровой экономики (на примере цифровых компаний). В- Публично-правовые средства эффективности развития экономики и финансов. Часть 2. Публично-правовые средства развития искусственного интеллекта, цифровизации финансов и институтов юридического ответственности. М.: Кнорус, 2020, с.37-47. (параграф 1.3 в соавторстве Лапина, М.) ISBN 978-5-4365-5047-3
2. Accession negotiation challenges facing candidate countries in the field of taxation. // Сборник радова правног факултета у Нишу, LVII, 2018, № 79, с. 115-140. ISSN 0350-8501-доклад
3. Оперативните програми на Европейския съюз 2014-2020 г. (Относно спрениите оперативни програми за програмен период 2007-2013 г. и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020 г.). // Общество и право, 2014, № 10, с. 3-17. ISSN 0204-85-23

4. Challenges and opportunities facing the Legal and Institutional framework for the Management of European Structural and Investment Funds in Bulgaria. European Structural and Investment Funds Journal. Special Issue on Practices and Experiences from Member States and Beneficiaries. No4/2015. Volume 3, Number 4, 239-243. ISSN 2196-8268
5. Контрол за законност на управлението на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове.- В: 10 години България в Европейския съюз-въздействие върху развитието на публичните политики и законодателството [Сборник доклади от научна конф. в НБУ, Юридически факултет, ноември 2018 г.] С.: Издателство на Нов Български Университет, 2018, с.244-259. ISBN 978-619-233-025-5- доклад
6. Финансови корекции по проекти съфинансирани от ЕСИФ. //Икономически и социални алтернативи, 2018, №2, с. 88-93. ISSN 1314-6556
7. Регионално сътрудничество и основни ценности на Европейския съюз.//Общество и право, 2018, №7, с.78-87. ISSN 0204-85-23
8. Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management. – In: Belov, M. (ed.) Rule of Law at the Beginning of the Twenty-First Century. The Hague: Eleven publ., 2018, p. 329-339. ISBN: 978-94-6236-858-3-доклад
9. Bulgarian Financial Law and the European Legal and Financial System. // Financial Law Review, 2018, № 4, p. 39-50. ISSN: 2299-6834
10. Constitutional Identity and Direct Taxation. // Financial Law Review, 15 (3), 2019, p.124-128. ISSN 2299-6834
11. International Initiatives in the Field of Taxation and European Law. // Сборник радова правног факултета у Нишу, LVIII, 2019, №85, с.263-274. ISSN 0350-8501-доклад
12. Финансовият контрол.//Общество и право, 2020, №1, с.40-56. ISSN 0204-85-23

Преподавателската и научната дейност на гл. ас. д-р Савина Михайлова-Големинова отговарят на условията, предвидени в чл. 24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и на условията по чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”, за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Изрично следва да бъдат отбелязани **основните научни приноси** в областта на Финансовото и данъчното право, съдържащи се в монографичното изследване, представено като основен хабилитационен труд, „Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право. С.: Сиела, 2019, 364 с“:

2.1. Представената монография е първото съвременно самостоятелно юридическо изследване на предизвикателствата пред държавите членки и кандидатите за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право, породени от все по-засилващите се интеграционни процеси в тези области на регулиране на обществените отношения. От тази гледна точка научната новост на изследването се предопределя от изцяло новите за финансовоправната доктрина отношения, свързани с ограничаването на компетентността на държавите членки в областта на данъчното и финансовото право, под влиянието на все по-силно проникващите последици от икономическата интеграция. Това налага да бъдат направени анализи на натрупания опит, както и да бъде преосмислено съдържанието на финансовото право като правна дисциплина, включително и данъчното право. – *14 плас Колонел Фабиен.*

2.2. Липсата в българската правна доктрина на самостоятелни разработки по темата, при това тринадесет години след членството на Република България в Европейския съюз допълнително подсилва приносния характер на изпратения подход на анализ на проблематиката в исторически, сравнителноправен и функционален план. В хода на изследването са взети предвид особеностите на предмета и метода на правно регулиране на финансовото и данъчното право в контекста на правото на Европейския съюз и неговата правна и институционална система, като са направени необходимите изводи и заключения.

2.3. В монографията на д-р Михайлова –Големинова е направен успешен според мен опит да бъдат представени и осмислени в светлината на интеграционния правопорядък, теоретични конструкции като „финансова система“, „публични финанси“, „контрол“, „финансов контрол“, „надзор“, „одит“ и „финансова администрация“, като кандидатът се базира на общоприетата правна доктрина, конструкции и концепции.

2.4. Внимание следва да бъде обърнато на избрания интердисциплинарен подход. Подобен подход, който е предпоставен от спецификата и разнообразието винаги крие риск от систематични грешки, които в труда на

гл. ас. Савина Михайлова- Големинова са избегнати в повечето случаи изключително умело и това допринася за качествата на представения труд. Въпреки това не следва да бъде спестена критиката към някои слабости, които не са били избегнати. Така например в Глава първа от монографичния труд се наблюдава няколко терминологични неточности на фона на като цяло коректното боравене с автномната терминология на правото на ЕС. Като пример мога да посоча използването на понятието „предимство на правото на ЕС“ , вместо утвърдения термин „примат“ или пък израза „ активна легитимация на ЕП е производството по отняма на основните права“, който според мен е неточен превод на концепцията за активната легитимация на ЕП в производството за отмяна на акт на институция, орган, служба или агенция на ЕС, уредено в чл. 263 от ДФЕС.

2.5. Изследването е разделено в три глави. В първата глава са представени и анализирани основни положения на правото на ЕС като акцент е поставен върху актуални въпроси в областта на източниците на европейското и националното право и данъчното облагане и е направен преглед на съвременното състояние на данъчното облагане в България и настъпилите промени в следствие на присъединяването ни. Втора глава е фокусирана върху новите моменти в областта на данъчното облагане, които стоят пред ЕС и международната данъчна общност, и които рефлектират в националното ни данъчно законодателство. Самостоятелно място е отделено на актуалния въпрос за трансферното ценообразуване. В последната глава на монографичния труд, кандидатът е разгледал редица въпроси, свързани с предизвикателствата пред финансовото право в контекста на европейската и националната правна и финансова система.

2.6. Не на последно място бих искал да подчертая още един от приносите на представения труд. Въпреки че изследването няма за своя цел да прави предложения *de lege ferenda*, примерите, които са дадени, говорят достатъчно красноречиво за необходимостта от някои промени в законодателството в България в областта на данъчното и финансовото право, а и в други клонове на правото.

3. Приносни моменти в другите публикации, представени от кандидата, в процедурата, които съм групирал по свое усмотрение:

3.1. Оперативни програми на ЕС и управление на средствата от структурните и кохезионните фондове („Оперативните програми на Европейския съюз 2014-2020 г. (Относно спрените оперативни програми за

програмен период 2007-2013 г. и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020 г.)“; „Challenges and opportunities facing the Legal and Institutional framework for the Management of European Structural and Investment Funds in Bulgaria“; „Контрол за законност на управлението на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове“; „Финансови корекции по проекти съфинансирани от ЕСИФ“; „Регионално сътрудничество и основни ценности на Европейския съюз“; „Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management“)

В представените студии и статии е анализирана правната уредба на финансовото управление и контрол на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове. В посочените статии гл. ас. Михайлова - Големинова много често представя и анализира българската практика по управлението на средствата от европейските фондове, като не скрива критиката си към някои от тези практики. Особено видно е това в статията *Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management*, където кандидатът прави един силно критичен преглед на нарушенията на закона в областта на управлението на фондовете на ЕСИ в България. В статиите се повдига често и въпросът, свързан с предложението на Европейската комисия за въвеждане на принципа за върховенство на закона като условие за усвояване на публичните средства от фондовете на ЕС от държавите членки като елемент от бъдещата многогодишна финансова рамка, определяща следващия програмен период.

3.2. Българското финансово право и европейската правна и финансова система („Accession negotiation challenges facing candidate countries in the field of taxation.“; „*Bulgarian Financial Law and the European Legal and Financial System*“, „Конституционна идентичност и пряко данъчно облагане“, „*International Initiatives in the Field of Taxation and European Law*“, „Финансовият контрол“)

Основната цел на горесцитираните статии може да бъде определена като преглед на финансовото право като самостоятелен отрасъл на правната система на Република България от историческа и функционална гледна точка, в контекста на нейните традиции и промените, които настъпват в него като последица от присъединяването на България към Европейския съюз. В този контекст особено внимание заслужава статията посветена на дебата за конституционната идентичност като концепция за ограничаване на примата на правото на ЕС и мястото на прякото данъчно облагане в този дебат.

Представяйки тази група от статии, следва да се посочи, че те не

разглеждат взаимодействието между националното и европейското законодателство изолирано. Напротив, дори на момнети само схематизирано, все пак диалога между законодателствата в областта на финансовото право е поставен и в международен контекст, в рамките на който през последните няколко години бяха разработени и реализирани няколко различни инициативи, които променят елементите на познатите данъчни системи и принципи.

4. Съгласно последните промени в ЗРАСРБ (изм., ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 04.05.2018 г.) констатирам научен принос в представените публикации, има оригиналност на идеи в представените по процедурата трудове, достоверност на представените от автора д-р Михайлова-Големинова научни данни в публикациите.

5. Критични забележки и препоръки

Към публикациите могат да бъдат направени конкретни забележки и препоръки. Като колега аз ще се огранича до общата препоръка, която отправям към основния монографичен труд, с който д-р Савина Михайлова-Големинова участва в процедурата, а именно, че в научните си публикации всеки учен използва широк научен апарат, неразривна част от който е съдебната практика. В тази връзка считам, че трудът би повишил още повече своята практическа полезност, ако освен изброяването на решенията на Съда на ЕС в бележки под линия, техните основни изводи бяха инкорпорирани в основния текст като конкретни примери за тълкуването дадено от Съда на правото на ЕС. Останалите публикации показват задълбоченост, добър юридически език и позиция като гражданин и юрист.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, както и хабилитационният труд, представени от гл. ас. д-р Савина Иванова Михайлова-Големинова за участие в конкурс заемане на академичната длъжност „доцент“ в Софийския университет по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право), обявен за нуждите на катедра „Икономика и управление по отрасли“ (ИУО) на Стопански факултет (СтФ) на СУ отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент

Охридски”. В тях се съдържат научни приноси, които са публикувани в представената монография, в списания и научни сборници. Теоретичните разработки имат и практическа приложимост. Научната и преподавателската квалификация на д-р Михайлова-Големинова са несъмнени. Въз основа на това намирам за основателно да дам своята **положителна оценка** и уверено да препоръчам на Научното жури да изготви доклад- предложение до Факултетния съвет на Стопанския факултет на СУ за избор на гл. ас. д-р Савина Иванова Михайлова- Големинова на академичната длъжност „доцент“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по област на висше образование 3.социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Финансово и данъчно право).

25 август 2020 г.

доц. д-р Иван Стефчов Стойнев